

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

[Ḥamishah Ḥumshe Torah]

‘im targum Onkelos, u-ferushe Rashi u-ve’ur ye-targum Ashkenazi

Sefer Va-yikra

Premsla, Yitshak Itzak ben Tsevi Hirsh

Ofenbakh, 568 [1807 oder 1808]

בי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10127

תרגום אשכנזי

תוריע יב

יב א וידבר יהוה אל משה
לאמר: ד דבר אל בני ישראל
לאמר אשה כי תזריע וילדה
זכר וממאה שבעת ימים כימי

גדת

יב (א) דער עוויגע שפראך
צו משה, וויא
פאלגט: (ב) רעדע מיט רען
קינדערן ישראל'ן וויא
פאלגט: ווען איינע פרוי
זאגען צור וועלט ברינגט,
אונד געבאָהרט איין מאַנגליכע
קינד: זאָ זאָללר זי זיכען
טאָגע אונריין

רש"י

תרגום אונקלוס

יב (א) ומליל יי עם משעה למימר:
(ב) מליל עם בני ישראל
למימר אתתא ארי תעדי ותליד דבר
התהי מטאבא שבועא יומין כימי
רחוק

מחוי שנמחה כעין זרע אמו טמאה לידה:
כימי

לומר בין בני לערוד והלא כבר מפורשים הם
אלא בין שנולדו בה סימני טריס' כשרה לנולדו
בה סימני טרפה פסולה:
יב (ב) אשה כי תזריע. אמר רבי
שמלאי כסס שינירתו
של אדם אחר כל בהמה חיה ועוף במעשה
בראשית כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה
חיה ועוף: כי תזריע. לרבות שאפי' ילדתו

באור

יב (ב) אשה כי תזריע, לדעתי כרושו כמו עשב מזריע זרע (בראשית א' י"א), כי העשב
בתולדתו ימלא זרע, כי בראש השבולת גרעיני הזרע שהן הפרי, ומזריעים בו מן הזרע
שזרע בארץ ומכח האדמה העזרת לזה, וכן האשה דומה כאדמה, יזרע בה האיש זרעו,
וכיח בכחה ובתולדתה מזרעת ומלממת הזרע ותביאנו לידי פרי שהוא הולד, והוא כי תזריע
וילדה זכר, ורש"י ז"ל פי' כי תזריע, כי תתעבר, ויפה פי', שבימי ההריון מזרעת עד עת
הלידה שהזרע נגמר, כמו שתעשה הארץ בין עת הזריעה לזמן שזול התבואה, והרב המעתיק
העתיק (ווען איינע פרויא זאמען צור וועלט ברינגט, אונד געבאָהרט איין מענגליכע קינד),
כיון ג"כ על ימי ההריון שאז היא מזרעת הזרע: זכר, יראה צעירי שנקרא הבן זכר בעבור
האבר המוליד, כמו שנקראת הבת נקבה בעבור נקבותה, כי האבר עצמו נקרא זכר, וממנו
הושאל על האיש כלו, ולפי שבשעת לידה אין להבדיל אס זכר אס נקבה לא באותו המקום, עד
שיגדלו ויראו סימנין אחרים, לכן אמר וילדה זכר, ואס נקבה תלד, ויראה לי עוד טעם
הקרא האבר הזה זכר, לפי שנבדל צענון זה מכל איברי הגוף, שמתנועע מעצמו על ידי
הזכרון כמפורסם לכל, ואין כן פעולת אבר אחר, ואס כן כשאמרה תורה המול לכס כל זכר
(סס י"ז'), פרשה המקום שימולו בו שהוא אבר הזכר, ונפי' ס' בראשית הרחבתו בזה:
וטמאה שבעה ימים, [וי' דוטמאה לתשובת התנאי, ויתורגס (זא) כמ"ש פעמים רבות,
והכוונה] טומאת לידה, אפילו לא ראתה דם: כימי גדה דותה הטבא, כמו שהיא טמאה
בשבעת ימי גדתה, וכמפורסם בסדר זה, כן טמא בלידתה שבעת ימים רכופין, ולא נזכר
רפיו דם, שאפילו נפתח הקבר בלי דם טמאה: גדה, מן הכפולים ושרשו נדד במשקל בזה
ולדעתי זאת המלה על הדם הטודד מן הגוף שהתולדות דוטהו, ולפי שעי' הכדידה הזאת יקרה
לה מדוה, שראשה ואיבריה כבדים עליה, אמר דותה, כמו וכל לבב דוי (ישעי' א' ה'), ופי'
כימי גדת דותה, כטומאת הימים שהיא טמאה בעבור גדת דותה בין ראתה כל שבעה ובין לא
נדד הדם רק פעם אחד היא טמאה שבעה ימים, ומטמאה בכל מיני טומאות המפורשים אכלה
כן הדין בזולדת, בין שופעת יום יום, בין נפתח הקבר בלי דם, היא טמאה שבעה כטומאת
הכדה, ורש"י ז"ל פי' דותה לשון דבר הוב מגופה לשון מדוה וסולי, שאין אשה רואה דם שלא

תחלה

נִגְדַת דְּוֹתָהּ תִּטְמָא: ג וּבִיּוֹם
הַשְּׁמִינִי יִמּוֹר בֶּשֶׁר עָרְלָתוֹ:
וּשְׂרָשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשָׁת יָמִים
תֵּשֵׁב בְּדַמִּי מֵהָרָה בְּכָל־קֹדֶשׁ
לֹא־תִנָּע וְאֶרְהֶבֶם קֹדֶשׁ לֹא־

אונרין ויון, זא לאנגע אלו
זיא בייא איהרען מאנאט
ליכו שמערצן אבגעוואנדערט
בלויבען מוס: (ג) אס אכטען
טאגע ואלל מאן איהם דיא
דיא פארהויט אבישנידען:
(ד) הערנאך ואלל זיא דרייא
אונד דרייסיג טאגע מיט דעם
ריינען בלוטאכגאנגע צו

תבא
ברינגען: ניכטו הייליגען בעריהרען,

תרגום אונקלוס

רש"י

רחוק סאזבתה תהי מטאבא:
(ג) וביומא תמינא תתגור בסרא
דערלתיה: (ד) ותלתין ותלתא יומין
תתיב בדם דכו בכל קודשא לא
תקרב ולמקדשא לא תיעול

כימי נדת דותה תטמא * כסדר כל טומאה
האמור' בנדה מטמאה בטומאת לידה ואפי'
כפתח הקבר בלא דם. דותה * לשון דבר הזב
מגופה * לשון אחר ל' מדוה וחולי שאין אזה
רואה דם שלא תחלה וראשה ואיבריה כבדין
עליה: (ד) תשב * אין תשב אלא לשון עכבה
כמו ותשבנו בקדש, וישב באלו ממש: בדעי
טהרה

באור

תחלה וראשה ואיבריה כבדין עליה, ויפה אמר רמב"ן ז"ל שלא ידע מאיזו מובא יהיה דותה לשון
דבר הזב בלשון הקדש, ולפי שרש"י ז"ל תרגמו בשתי ענינים, אחשוב שהלשון הראשון מפרש
מלת נדת, ועל זה אמר דבר הזב מגופה, והלשון השני מפרש מלת דותה, ועל זה אמר לשון
מדוה וחולי, וא"כ יפרש גם הוא מלת נדה כפרושנו, אבל להלן (פרשה ט"ו י"א) פי' בנדתה
כמו מתבל יכידוהו, שהיא מדוה ממוגע כל אדם, וכן פירשוהו המפרשים ז"ל, ועוד בעו"ה
אוכיח פרושנו (שם, גם פרשה י"ח ט"ו): [א"ה, הלכתי בשעת המפרשים הקדמונים לתרגם
מלת נדה מלשון נדודה ומרוקת מבעלה (אזכאדרונג), שעל הגדוד הזה יתכן לומר שזמנו
שנעת ימים, אבל נדידת הדם מגופה אינו שנעת ימים, ואיך יאמר שנעת ימים כימי נדידת
הדם, והראש"ע נראה שהוא מפרש כדעת המבאר * והגן: (ג) וביום, יום תורה סתם
ומחבר מק"ד שעות, כמו וטמאה שנעת ימים, כמו ויהי ערב ויהי בקר יום אחד (בראשית ח'
ה'), ופרשנוהו בפי' ס' בראשית, ויש יום תורה על עת האור, כמו ויקרא אלהים לאור יום
(שם שם), וכן וביום השמיני ציוס ולא בלילה, שאם על יום שלם יאמר ובשמיני, שהרי
לפניו כתוב וטמאה שנעת ימים, וכן לפי הפשט, כמו שנעת ימי טומאה חוק לכל יולדת
זכר, כן יום השמיני למילה חוק לכל זכר הנוול, וידענו שדוהה שנת, ורבותינו ז"ל סמכוהו
לתיבת וביום, ודרשו ציוס אפילו בשבת: ימול, האב, או המוהל: בשר ערלהו, הנשר
שיש עליו ערלה, יחתוך הערלה המכסה אותה וזהו אבר הזכר שזכרנו למעלה הערלה המכס'
את הזכר האמור למעלה, ובפי' ס' בראשית הוכחנו שכל דבר המכסה על הדבר ויפיו נקרא
ערלה, ולכן התאזה המכסה ביכת הלל, כאמר ומלתם את ערלת לבנכם (דברים י' ט"ז),
ועל הזקן המכסה את שמיעת האזן, שלא יקשיב לחכמה, כאמר ערלה אזנכם (ירמ' ו' י'),
על החולי המכסה יופי הדבור, כאמר ערל שפה (שמות ו' י"א), וכן העור המכסה תמונת
אבר הזכר וממאס תבניתו היא ערלתו, ועוד יתבאר (פרשה י"ט כ"ג), והגן: (ד) השב
בדמי טהרה, אינך כשנעת ימים ראשונים שהן כימי נדה, ואסורה לבעלה, ומטמאה
צמגע ובמוטב כי ל"ג ימים הללו הן דמי טהרה, הדמים שתטהר בהן, שהיא עותרת לבעלה
אחרי שטבלה מלידתה, אבל בכל קדש לא תגעוה המקדש לא תבא עד מלאת הימים הא', ואפי'
ראתה יום ל"ג ופסקה, הרי היא מותר' ליגע בקדש וליכנס למקדש, ולפי שמספר ימים או

מטהרין

תרגום אשכנזי

חזריע יב

אונד ניכט אין דאז הייליגטום קאממען, ביז איהרע רייניגונג צייט פאראיבער איזט: (ה) געבאָהרט ווא אבער איין ווייבליכעו קינד, זאָ זאָלל זיא צווייא וואָכען, זאָ ווייא בייא איהרער געוואָנהליכען אַבזאָנדרונג אונריין ויין: אונד זעכו אונד זעכציג טאָגע אין ריינעם בלוטאָבגאַנגע צו

תָּבֵא עַד־מִלֵּאת יְמֵי טְהוֹרָה: וְאַחַ־נִקְבָּה תֵּלֵד וְטָמְאַתָּ שְׁבַע־יָמִים כְּנִדְתָּהּ וְשֵׁשִׁים יוֹם וְשֵׁשֶׁת יָמִים תֵּשָׁב עַרְדְּמֵי טְהוֹרָה: וּבְמִלֵּאת יְמֵי טְהוֹרָה לְבִן

בריינגען: (ו) ווען איהרע רייניגונגטאָגע פאראיבער זינד, פֿיר

ר ש י

תרגום אונקלוס

טהרה • אף על פי שרואה טהורה: צדמו טהרה • לא מפיק ה"א והוא שם דבר כמו טוהר • ימי טהרה, מפיק ה"א ימי טוהר שלה: לא תגע • אזוהרה לאוכל וכו' כמו ששנויה ביצמות: בכל קדש • לרבות את התרומה לפי שזו טבולת יום ארוך שטבלה לסוף שבעה ואין שמה מעריב לטהרה עד שקיעת החמה של יום ארבעי' שלמחר תביא את כפרת טהרה

תיעול עד משלם יומי דכותה: (ה) ואם נוקבתא תליד תתהי מטמאבא ארבעה עשר פריחוקה ושתין ושתא יומין תתיב על דם דבו: (ו) ובמשלם יומי דכותה לברא

באור

מטהרין אותה לקדש לכן גם אם לא ראתה בהן דם טמאה לקדש ולמקדש, ומטעם זה אמר תחלה תשב צדמי טהרה, ואחריו אמר עד מלאת ימי טהרה, ללמדנו שהדמים והימים שוין • ששתיהן לטהרת הקדש, אבל לבעלה טהורה מיום השביעי ואילך, זהו פשט הכתוב וכן קבלו רבותינו ז"ל: השב, פי' רש"י ז"ל לשון עכבה כמו ותשבנו בקדש, ולפרשו עכינו תמתין עוד ל"ג ימים מלגע בקדש ולכנס למקדש אעפ"י שהיא טהורה לבעל, ורמב"ן ז"ל פי' תשב כמו ימים רבים תשבי לי לא תזני ולא תהיי לאיש (הוצע ג' ג'), כי האשה השוכנת עם בעלה תקרא יושב' לו, כי לפי שנו' ימים ראשונים אסורה לבעלה ולקדשים, אמר שאחרי השבעה תשב עם בעל, אבל לא תגע בקדש ולא תבא למקדש, וזה רחוק, והאריך עוד צפי' שלישי, ולדעתי אפשר מלת תשב כמו כחלק הושב על הכלים (שמו"א ל' כ"ד), שאינו ישיבה ממש, לא שומר הכלים ומשגיח עליהן, וכן כאן תשב על דמי טהרה, תשגיח על הימים האלה ותשתמר עכמה בהן, ופי' הכתוב לא יזו עיני, ואמר בכל קדש לא תגע וגו', כלומר אעפ"י שאינה צריכה להשתמר עוד ומשכב בעלה ומנגיעת חולין, תשתמר מנגשת לקדש ומקדש: [בדמי טהרה, לא מפיק ה"א, והוא שם דבר כמו טוהר (רש"י), ולכן ת"א יומי דכותה]: בכל קדש, ק"ק וקדשים קלים ותרומה, ומותרת במגע, מה מקדש איסור נטילת נשמה כרת, אף קדש: לא הגע, אמרו רבותינו נגיעה זו אכילה היא, מה ביאת מקדש כרת אף אכילת קדש בטומאת הגוף כרת, אבל כגע אינו בכרת, ומשמעו גם נגיעה שאסורה לגע בקדש, אבל בפרק או הן הלוקין אמר ר' יוחנן שמכתוב זה אזוהרה לטמא שלא יגע בתרומה וזה כפשט הכתוב: (ה) נקבה, פרשטיו: שבעים כנדרה, באותן שני שבועות, תהיה טומאתה כטומאת הכדה בשבעת ימי כדתה, אבל מכאן ואילך טהורה לבעלה כל ס' ימים בין ראתה בין לא ראתה: חשב על דמי טהרה, תשתמר מקדש ומקדש, וסימן הכתוב על המפורש למעלה, וטעם נוספר

תזריע יב

תרגום אשכנזי קא

לִבְנֵי אֹרְלָהּ אוֹ לְבַת תְּכֵיא כְּבֶשׂ בֶּן־
שָׁנָתוֹ לְעֵלָה וּבֶן־יוֹנָה אוֹתֶר
לְחַטָּאת אֶל־פֶּתַח אֹהֶל־מוֹעֵד
אֶל־הַכֹּהֵן: וְהִקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה
וּכְפַר עֲלֵיהֶּ וּמִהֲרָה מִמִּקְרַ
דְּמִיָּה וְאֵת תּוֹרַת הַיְלֻדֹת לֹזְכֵר
אוֹ לְנִקְבָּה: וְאִם־לֹא תִמְצָא
יָדָהּ דִּי שָׁה וְלִקְחָהּ שְׁתֵּי־תָרִים
אוֹ שְׁנֵי בָנֵי יוֹנָה אֶחָד לְעֵלָה

פִּיר אִינען זאָהן, אָדער פִּיר
אִינע טאָטער: זאָלל זיא
אִיין יאָהריגעז לַאִם צום
גאַנצענאַפֿפֿער, אונד אִינע
יונגע טויבע אָדער אִינע
טורטל־טויבע, צום זינדען־
אַפֿפֿער: דעם פֿריזטער פֿאַר
דעם אִינגאַנגע דען שטי־פֿטוֹ=
געצעלטז ברינגען: (ו) דיוער
זאָלל עז פֿאַר דעם עוויגען
דאַרבריינגען, אונד זיא פֿער=
זאָהנען, אונד אַל־זרען זיא
פֿאַן איהרעם בלוט־פֿלוסע ריין
זיין: דיועז אַיזט דאָז געזעטן
פִּיר אִינע געבאָהררין, ווען
זיא אִיין מאַנל־יִכֶּען אָדער

ואחד

וויבליכען קינד צור וועלט ברינגט: (ח) האָט זיא זאָ פֿיל פֿערמאַגען ניכט, אַלז צו
אִינעם לאַממע דינרייכט: זאָ זאָלל זיא צווייא טורטל־טויבען, אָדער צווייא יונגע
טויבען, אִינע צום גאַנצענאַפֿפֿער, אונד דיא אַנדערע צום

תרגום אונקלוס

רש"י

לְבָרָא אוֹ לְבַרְתָּא תִּיתֵי אִימֵר בֶּר
שִׁיתִּיה לְעֵלְתָא וּבֶר יוֹנָה אוֹ שְׁפִינְיָא
לְחַטָּאתָא לְתַרַע מִשְׁבֹּן זִמְנָא לֹת
פְּהֵנָּא: (ו) וְיִקְרַבְנִיה קָרְסֵי וְיִכְפֵּר
עֲלָהּ וְתַרְבִּי מִסּוֹאֶבֶת דְּמָהָא דָּא
אוֹרִיתָא דִּילְתָּא לְדָבֵר אוֹ לְנִקְבָּא:
(ח) וְאִם לֹא תִשְׁפֹּחַ יָדָהּ כְּמִסַּת אִמְרָא וְתִסַּב תְּרִין שְׁפִינִין אוֹ תְּרִין בָּנֵי יוֹנָה
חַד לְעֵלְתָא

טרתה: (ו) והקריבו למדך שאין מעכבה
לאכול בקדשי' אלא אחד מהם ואיזה זה טעמת
שכאמר וכפר עלי' וטהרה מי שהוא בא לכפר
צו הטהר' תלויה: וטהרה. מכלל שעד כאן
קרויה טעמה: (ח) אחד לעולה ואחד
לחטאת. לא הקדומה תכתוב אלא למקדשה
אבל להקדשה חטאת קודם לעולה כך שכינו
בזמנים צפ' כל התדיר:

באור

אספר ימים הללו הם גזרת מלך, והרמב"ן ז"ל כתב צוה דברים, ואינן הכרחים לפשט
הכתוב: (ו) לבן או לבת, שתייהן השרש בנה, כי הנוף כבנין, והיה ראוי להיות בנת,
ותחת בתו ובנתו, ובא הדגש על חסרון הכו"ן, [ולמ"ד לבן או לבת הוא למ"ד הכללי, בין
ימים השייכי' לבן, ובין ימים השייכי' לבת]: אל פתח אהל מועד, לא בעזרת ישראל כי
מחוסר כספים אסור לכנס למחנה שכינה, אבל בעזרת נשים שגם היא פתוחה לפני הבית,
וגם תתן קרבנה לכהן, ואחר שיכפר עליה אז טהרה לבוא למקדש: (ט) והקריבו לפני ה'
העולה כדכיה והחטאת כדכיה, ובכלל הקרבנה כל עבודת הדם והקטרה על המזבח, כמו
שבארנו בסדר ויקרא וסימך על המסורג' שם: וכפר עליה, כמו וכרבה לו לכפר עליו בעולת
כדבה, וזוהי שבארנו שם תבינהו: וטהרה, על ידי הכפרה הזאת תטהר מעקור דמיה,
ליגע בקדש ולכנס למקדש: (ח) ואם לא חמצא ידה, פרשתיו בפרשת עולה ויורד: אחד
לעלה

וְאַחַד לְחַטָּאת וְכִפֹּר עֲרִידָה
הַכֹּהֵן וּמִהָרָה : פ
יג א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה וְאָל-
אַהֲרֹן לֵאמֹר : ב אָדָם כִּי-יִהְיֶה
בְּעוֹר-בִּשְׂרוֹ שְׂאת אֹר-סַפְחַת

צום זינדענאָפּפֿער נעהמען :
דער פּרויטער וויא פֿערוואָהנען
אונד וויא ריין ויין :
יג (א) דער עוויגע שפּראַך
צו משה אונד אהרן ,
וויא פֿאַלגס : (ב) ווען זיך אָן
דער רהיט היינעז מענשען
איינע ערהאבענשיינענדע ,
אַדער אָנגעלויפֿנע שטעללע
אַדער

או

תרגום אונקלוס

רש"י

יג (ב) שאת או ספחת וגו' שמות נגעים
הס ולבנות זו מזו : בהרת סברבורות
ותקפי :
יג (א) ומליל יי עם משה ועם אהרן למימר : (ג) אינש ארי יהי במשך
בשריה עמקא או עדיא

או

באור

לעלה , אעפ"י שעולה נכתב ראשון , ספחת קודמת להקרבה , והיא העיקר : וטהרה ,
ממקור דמיה כמבואר למעלה :
יג (א) אל משה ואל אהרן לאמר , למשה שיאמר לאהרן , ולפי שטומאת הנגעים
ועהרתן תלויה בכהנים , הוסיף ואל אהרן : (ב) אדם , פי' ראש"ע ז"ל שלא אמר איש
איש מבית ישראל להכניס הגרים , וכן אדם כי יקריב מכס (פרשה א' ב') , ואין הדברים
דומים , שבקרבנות דקשו הכותבו כן לרבותו לסמיכה , אבל לנגעים אין טורח לרבותו שכבר
נאמר תורה אחת יהיה לכם ולגר , וכבר כתבנו טעם זכרון שם אדם בשתי מקומות הללו
בתחלת פרשת ויקרא : אדם כי יהיה בעור בשרו , כתב רש"י ז"ל כל פרשיות נגעי אדם
ונגעי בגדים ונגעי בתים ומלאותיהן ומשכן הסגרים ושערות לבנות ושער שחור וכהוב אין לנו
אחר פשוטו של מקרא כלום , ולא על בקיאת דרך ארץ של בני אדם , אלא המדרש של חכמים
וחוקותיהם וקבלותיהם מפי החכמים הראשונים הוא העיקר , ודבריו אמונה , ועם כל זאת
ראוי לנו לפרש פשוט המקרא ולישר הכתיב בדך קבלת חכמים : בעור בשרו , כראה
בעור , לא בבשר ארון עליו עור , שאם לקה בגופו והופשט העור , אין צלוחו המקום דמי
נגעים , וכמו שכתב רמב"ם ז"ל (הלכות טומאת צרעת פ"ה הלכה ג') , ורש"י ז"ל פי' לפי
שלא פנינו אמר כי יהיה בו נגע בראש או בזקן , הוטרך כאן לומר בעור בשרו , וזה דחוק , כי
הנג' שבעור הראש או הזקן גם הוא בעור הבשר , כי מלת בשר על הגוף כלו , [א"ה , אעפ"כ
יש הבדל בין מקום הבשר , למקום השער , כי אין בראש ובזקן בשר , כי אם עור לבד ולא
יקרא עור ובשר , כי אם במקום שיש בשר בין עור ועצם] : שאח או ספחת או בהרת , שמות
נגעים הן ולבנות זו מזו , מפי' רש"י ז"ל , ובנגעים שנינו מלאות נגעים שנים שהן ארבע ,
בהרת עזה כשנג , שניה לה כסיד ההיכל , והשאת כקרום בינה , שניה לה ככמר לבן , דברי
ר' מאיר , וחכמים אומרים השאת ככמר לבן , שניה לה כקרום בינה , ושאת ובהרת מפורשים
בכתוב , והתולדות למדו ממלת ספחת , שהיא לשון טפלה , כמו ספחני נא א אחת הכהונות ,
ואמרו חכמים הטיל הכתוב ספחת בין שאת לבהרת לומר כשם שיש תולדה לשאת כך יש תולדה
לבהרת , עזה שכללן לבן כשנג , ודיעה שכללן קרום בינה , ואין מחלוקת
בזה , אבל המחלוקת על כמר לבן וקרום בינה מי האב ומי התולדה , ועוד כדבר בזה (פסוק
ד') , ובפשוט הכתוב אין הבדל בין שתי הדעות , כי האבות והתולדות דין אחד להן , וכלן
מזכרות זו לזו , אפילו חצי גרים עו כשנג וחצי גרים כקרום בינה מזכרפין , וכבר שאלו
בגמרא